

Nuorten arkielämän maantiedettä

HOPKINS, PETER E. (2010). *Young people, place and identity*. 311 s. Routledge, London.

Lapsista ja nuorista on viime vuosina tullut entistä suosittuja maantieteen tutkimuskohteita. Esimerkkeinä tästä ovat vuonna 2003 perustettu *Children's Geographies* -lehti sekä monet monografiat ja kokoomateokset, joissa käsitellään lapsuuden ja nuoruuden maantiedettä. Myös alan metodologiaan ja etiikkaan liittyvistä kysymyksistä on keskusteltu entistä enemmän. Brittiläisen yhteiskunta- ja maantieteellisen tutkimuksen Peter Hopkinsin teos liittyy tähän keskusteluun. Se poikkeaa kuitenkin muista alan julkaisuista, sillä Hopkins jäsentää tarkasteluaan ennen kaikkea maantieteellisen aluetasojen kautta. Hän korostaakin sitä, miten tärkeitä tilat, paikat ja alueet ovat nuorten elämässä.

Hopkins on jakanut teoksensa kolmeen osioon. Ensimmäisessä käsitellään nuorten tutkimiseen liittyviä metodologisia ja eettisiä kysymyksiä. Toisessa osiossa nuoruutta tarkastellaan maantieteellisten aluetasojen avulla: Kehollisuuden ja kodin merkitysten jälkeen siirrytään käsittelemään lähiympäristöön ja -yhteisöön liittyviä teemoja. Tämän jälkeen nuorten elämää ja identiteettiä tarkastellaan ensin kansallisella ja lopulta globaalilla tasolla. Teoksen kolmas osio keskittyy nuorten kannalta tärkeiden teemojen ja tilojen esittelyyn. Instituutioiden lisäksi Hopkins on omistanut omat lukunsa julkiselle tilalle, siirtymille ikäryhmästä ja tilasta toiseen sekä nuorten tiloille kaupungissa ja maaseudulla.

Oma keho ja sen avulla tapahtuva itsen ilmaiseminen ovat tärkeässä roolissa nuorten identiteetin rakentumis-

sa. Kirjoittaja esittelee nuorten erilaisia alakulttuureja ja niihin liittyviä tyylejä. Hän toteaa, kuinka nuoret luokitellaan helposti ulkonäkönsä perusteella tiettyyn ryhmään kuuluviksi ja kuinka heidän odotetaan käyttäytyvän kyseiselle ryhmälle ominaisella tavalla. Hopkins tiedostaa, että hän saattaa itsekin vahvistaa stereotyyppisiä näkemyksiä nuorista kuvatessaan heidän alakulttuurijanaan. Hän huomauttaa, että tutkijat ovat useimmiten keskittyneet marginaalisiin tai erityistä huomiota herättäviin nuorisoryhmiin jättäen niin sanotut tavalliset nuoret tutkimusten ulkopuolelle.

Myös koti ja sen lähiympäristö ovat tärkeitä identiteetin rakentamisen paikkoja. Nuorille koti sisältää monia, usein ristiriitaisia merkityksiä: toisille nuorille koti voi merkitä onnen ja turvallisuuden paikkaa, toiset voivat kokea sen väkivallan ja hyväksikäytön ympäristöksi. Aikuiselle koti merkitsee usein paikkaa, jossa hän voi olla oma itsensä ja vahvistaa omaa identiteettiään, mutta nuoret joutuvat kotona ollessaan neuvottelemaan hyväksytyin käyttäytymisen rajoista vanhempiensa kanssa. Nuorten identiteetin rakentumisen kannalta onkin tärkeää, että he voivat ottaa tilan haltuunsa. Keinot voivat olla hyvin monenlaisia. Monille oma huone takaa tietyn vapauden määrittävää ympäröivää tilaa ja sen käyttöä. Nuorilla on myös muita keinoja ottaa tila haltuun: monet luovat omaa tilaa esimerkiksi musiikin avulla.

Kodin lisäksi asuinalue on useimmille nuorille tärkeä ympäristö, jossa sosiaalinen vuorovaikutus on mahdollista ja jossa rakennetaan henkilökohtaista identiteettiä. Brittiläisiin tutkimuksiin tukeutuen Hopkins osoittaa,

että nuorten territoriaalisuus on suurta erityisesti köyhillä asuinalueilla. Kun nuorilla on rajalliset mahdollisuudet liikkua oman asuinalueensa ulkopuolella koulutus- ja työpaikan puuttuessa tai taloudellisten resurssien vähyysden vuoksi, he jäävät viettämään aikaansa kodin ympäristöön. Näin lähialueesta ja sen ihmisistä tulee heille tärkeä sosiaalisen vuorovaikutuksen ja alueellisen identiteetin rakentumisen näyttämö.

Hopkins käsittelee kirjassaan myös valtion ja kansallisen identiteetin merkitystä. Hän kuvaa, miten valtio vaikuttaa monin tavoin nuorten elämään esimerkiksi kansallisten opetussuunnitelmien, virallisten juhlapäivien ja kansakunnan syntyn liittyvien tarinoiden ja myyttien kautta. Nuorten kansallinen identiteetti rakentuu kuitenkin useimmiten arjen toimintojen ja niihin sisältyvien merkitysten kautta: banaali nationalismi näkyy esimerkiksi siinä, missä nuoret ovat syntyneet, mitä kieltä he puhuvat tai mitä urheiluseuraa he kannattavat. Näiden arkisilta tuntuvien seikkojen perusteella nuorille kehittyy käsitys omasta kansastaan ja sen ominaispiirteistä.

Myös globalisaatio rakentaa nuorten identiteettiä. Hopkinsin mukaan suurin osa nuorten elämää käsittelevästä tutkimuskirjallisuudesta kuitenkin sivuuttaa globalisaatioon liittyvät ulottuvuudet. Jatkossa tulisikin kiinnittää entistä enemmän huomiota siihen, miten globaalit kysymykset näkyvät nuorten arjessa ja kuinka ne vaikuttavat heidän identiteettinsä rakentumiseen.

Kokonaisuudessaan teos luo monipuolisen kuvan nuorten elämästä ja heidän henkilökohtaisen ja sosiaalisen identiteettinsä rakentumisesta. Kirjassa korostuu nuorten moninaisuus: nuoria käsittelevät tutkimukset voivat tahtomattaan luoda yleistyksiä, joilla vahvistetaan

stereotyyppisiä mielikuvia erilaisten nuorisoryhmien ominaisuuksista. Vaikka Hopkins kirjoittaa nuorisokulttuureista, hän onnistuu välttämään yksinkertaiset yleistyksiset. Teos kuvaa elävästi ja moniarvoisesti nuorten identiteettien ja kulttuurien kirjoa.

Kirja on suunnattu erityisesti opiskelijoille, jotka ovat kiinnostuneita nuoruuden maantieteellisistä ilmiöistä. Se on helppolukuinen ja sen rakenne tukee oppimista. Hopkins määrittelee tärkeimmät käsitteet selvästi ja luetteloi erikseen kunkin luvun tärkeimmät teemat. Jokaisessa luvussa on useita tekstilaatikoita, joissa joko kerrotaan tarkemmin luvun teemaan liittyvästä tutkimuksesta tai annetaan esimerkkejä jonkin nuorisoryhmän näkökulmista. Jokaisen luvun lopussa on luvun teemaan liittyviä tehtäviä, joiden tarkoituksena on tukea kriittistä ajattelua. Luvut päättää kirjallisuusvinkkien lista. Teoksen loppuun on koottu tietoa tutkijoista, jotka ovat käsitelleet kirjaan liittyviä teemoja. Lisäksi Hopkins on listannut kirjaansa tärkeimmät aihepiiriin liittyvät sarjajulkaisut ja tutkimuskeskukset.

Teos tuo kulttuurisen maantieteen piirissä tehtävään nuorisotutkimukseen tärkeän lisän. Sen avulla aiheesta kiinnostunut aloitteleva tutkija pääsee perille tärkeimmistä puheenaiheista ja löytää helposti lisätiedon äärelle. Kirjaan sisällytetyt tehtävät houkuttelevat myös asiaan perehtynyttä lukijaa pohtimaan teemoja ja kyseenalaistamaan vakiintuneita käsityksiään. Tämän vuoksi suosittelen kirjaa kaikille nuoruuden maantieteestä kiinnostuneille.

SIRPA TANI

*Opettajankoulutuslaitos,
Helsingin yliopisto*

